

Curriculum Development for National Health Needs

รศ.พญ.จิตเกษม สุวรรณรัฐ

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต โครงการผลิตแพทย์ เพื่อชาชนบท (CPIRD)

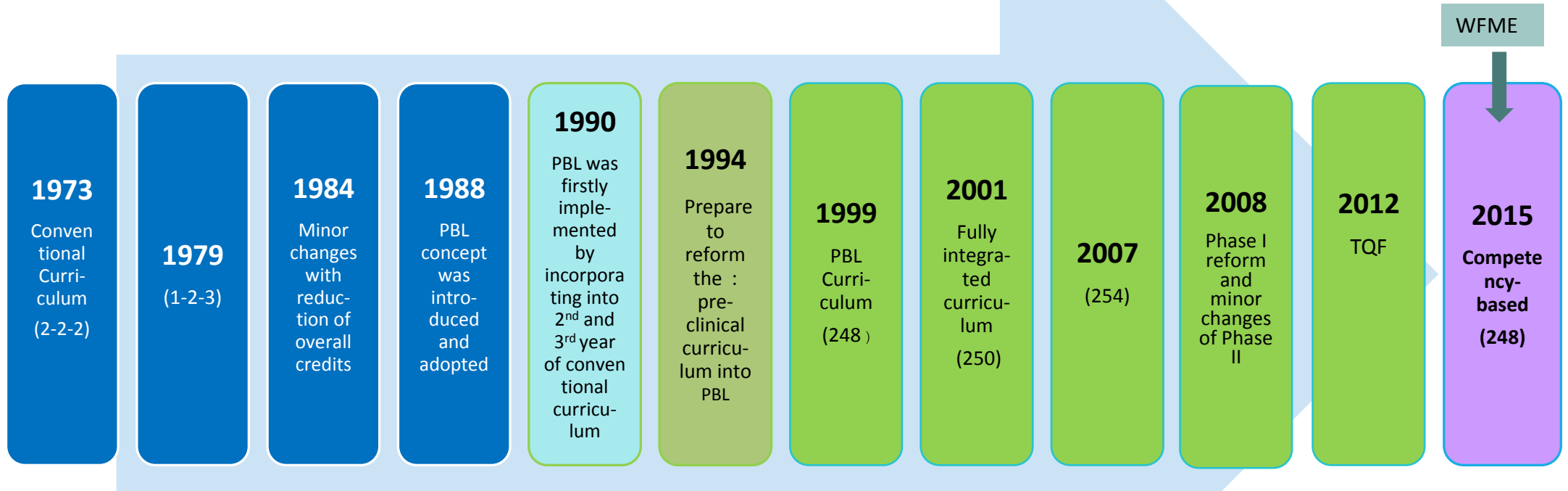
รศ. พญ. จิตเกษม สุวรรณรัฐ

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คณะแพทยศาสตร์ ม.สงขลานครินทร์

- คณะแพทยศาสตร์ ลำดับที่ 6 ของประเทศ ลำดับที่ 1 ของภาคใต้
- รับนักศึกษาแพทย์รุ่นแรก ปี 2516
- บุกเบิก PBL เริ่มแนวคิด 2531 เริ่มใช้ 2542
- ได้รับการรับรอง EdPEX 200 ปี 2557
- ได้รับการรับรอง WFME ปี 2558
- ได้รับการรับรอง EdPEX 300 ปี 2561
- ปัจจุบันรับนักศึกษาแพทย์โครงการปกติ 120 คน และ CPIRD 60 คน (CPIRD รุ่นแรก ปี 2542) แนวปฏิบัติ (ห่วยยอดโมเดล) 10 คน

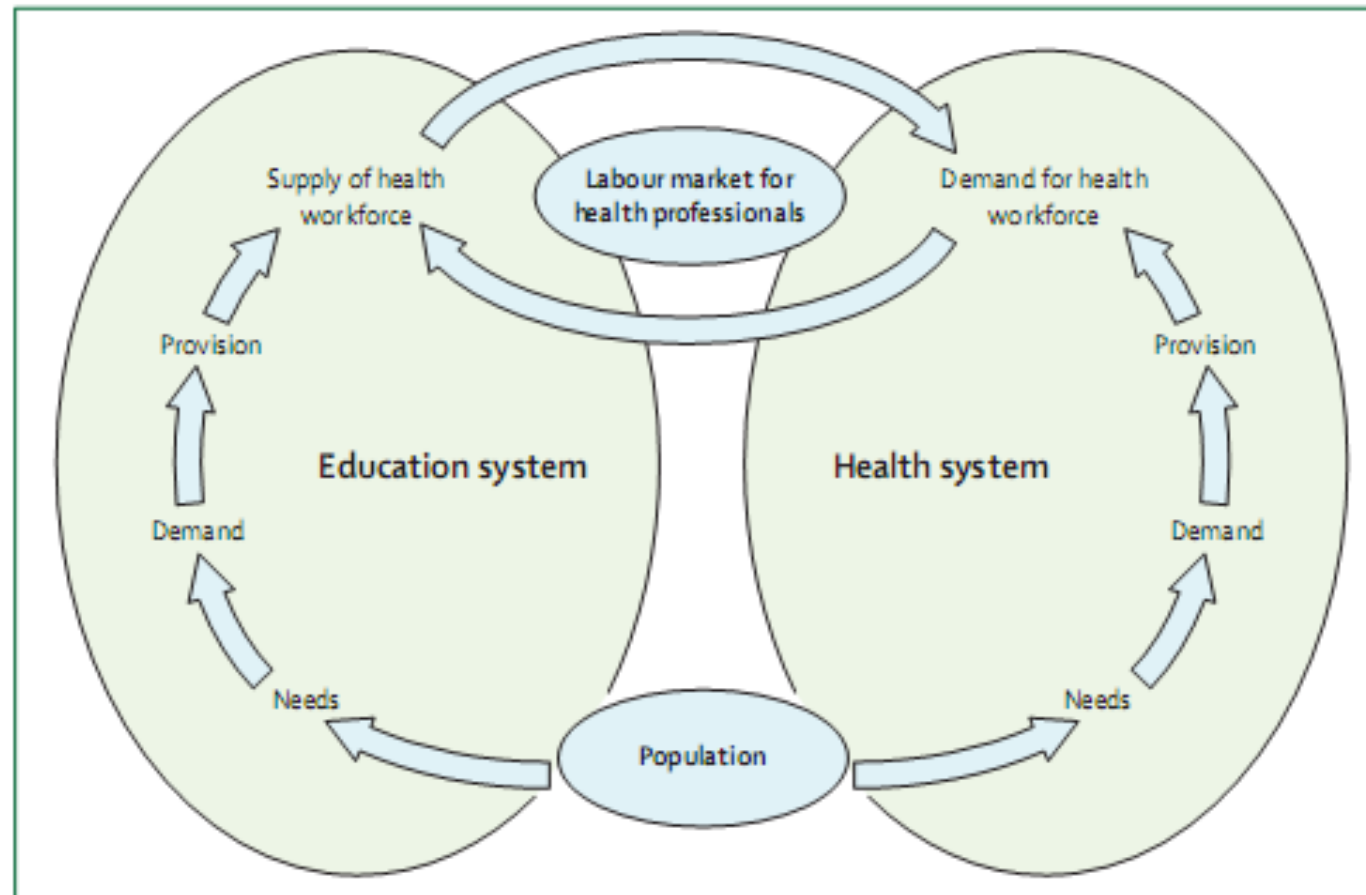
PSU curriculum reform

Traditional Curriculum

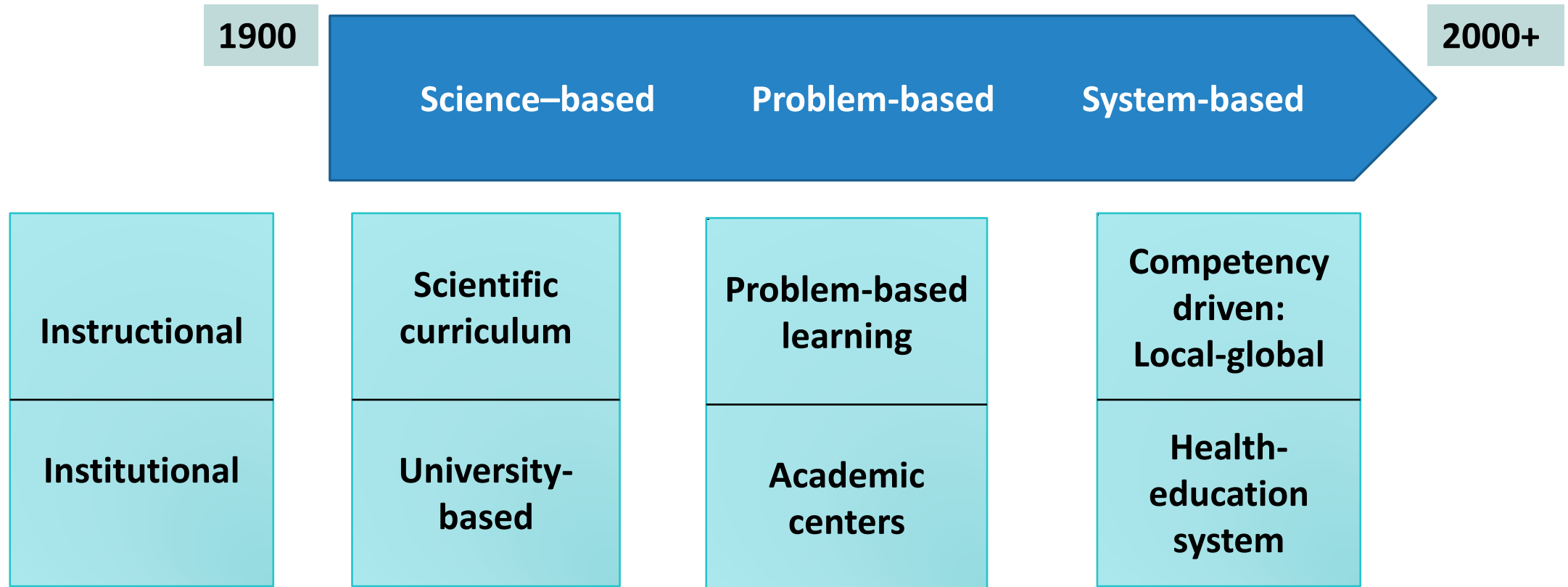
Integrated Curriculum

Integrative framework: Health care and education

Frenk, Lancet 2010

3 Generations of reform

SPICES MODEL

Harden, 1984		
S tudent-centred	↔	Teacher-centred
P roblem-based	↔	Information gathering
I ntegrated	↔	Discipline-based
C ommunity-based	↔	Hospital-based
E lective	↔	Standard programme
S ystematic	↔	Apprenticeship-based or opportunistic

แนวคิดหลักสูตร

- เพื่อผลิตบัณฑิตให้ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในศตวรรษที่ 21
- ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภา
- มาตรฐานสากลตามแนวทาง WFME
- Competency-based
- Rural competency ในกลุ่ม CPIRD

PSU MD Program: current and initiative

1. Standard competency-based program (120) 2559

2. CPIRD (60) community-based Med Ed 2559

3. ห่วงยอด Project (10) NEW PROJECT 2561

Community-based medical education

การจัดโครงสร้างหลักสูตรและการประกันคุณภาพ โครงการผลิตแพทย์เพื่อชาวชนบท

การจัดโครงสร้างหลักสูตร

เกณฑ์มาตรฐานแพทยสภา สกอ.

WFME

สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

CPIRD

รพ.ชุมชนร่วมเป็นฐานการผลิต

ภาพลักษณ์ของแพทย์ที่พึงประสงค์

มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานแพทยสภา

มีความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์และเจตคติที่ดีต่อการ
ปฏิบัติงานในชนบท

พร้อมที่จะให้บริการสาธารณสุขเชิงรุกแก่
ประชาชนทั้งชุมชน

Community-based medical education

หลักการ 6 C

1. Continuous community attachment
2. Competency-based
3. Comprehensive health care
4. Cultural diversity concern
5. Chronic ambulatory care
6. Collaboration

แนวทางการจัดทำหลักสูตร CPIRD

- ใช้รพ.ชุมชน เป็นฐาน
- กำหนดรพ.ชุมชนในแต่ละจังหวัด
- เตรียม hospital profile ของรพ.แต่ละแห่ง
- เชิญผอ.รพ.ชุมชนที่พร้อม เข้าร่วมจัดทำหลักสูตร
- เยี่ยมชมรพ.ชุมชน เครือข่าย

ขั้นตอนการเตรียมการ

แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปหลักสูตร

โรงพยาบาลชุมชนเครือข่าย

จัดทำหลักสูตร

การพัฒนาอาจารย์และนักวิชาการศึกษา

การประกันคุณภาพ

I. กรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปหลักสูตร

ผู้เชี่ยวชาญแพทยศาสตร
ศึกษา

ทีมบริหารการศึกษา

ผอ.ศูนย์แพทย์

ผอ.รพ.ชุมชน

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ร่วมผลิต

อ.ดร.นพ.โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์

II. โรงพยาบาลชุมชนเครือข่าย

การคัดเลือก คำนึงถึง

- ผู้นำองค์กร: ผู้อำนวยการรพ.
- วิทยาลัยฯ พันธกิจ
- อาจารย์ผู้สอนและฝ่ายสนับสนุน: จำนวน เจตคติ สัดส่วนของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว/เฉพาะทาง
- ระบบงาน
- Hospital profile: learning resource ความพร้อมทางกายภาพ
- ประสิทธิภาพด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ
- ผลงานของโรงพยาบาล

II. โรงพยาบาลชุมชนเครือข่าย

ศูนย์ หาดใหญ่

รพ.ละงู

รพ.ควนขนุน- รพ.ปากพะยูน

รพ.นาทวี

รพ.จะนะ รพ.เทพา รพ.ควนเนียง

ศูนย์ ยะลา

รพ.ตากใบ

รพ.รามัน-รพ.ยะหา

รพ.โคกโพธิ์

เยี่ยมชมโรงพยาบาลชุมชน

ละงู

Because You Loved Me

Mar 20, 1472

รามัน

Because You Loved Me

Jan 16, 1472

Tak Bai, Thailand

Jan 16, 1472

ตากใบ

INSTAMAG

InstaMag

จัดทำหลักสูตร

ประชุมจัดทำหลักสูตร

2557-2559

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ (9+1 competencies)

1. Professional habits, attitudes, moral, and ethics

2. Communication and interpersonal skills

3. Medical knowledge, clinical and manual skills, holistic and evidence-based patient care, and patient safety concern

4. Critical thinking and problem solving

5. Health promotion and understanding health care system: individual, community and population health

6. Continuous professional development

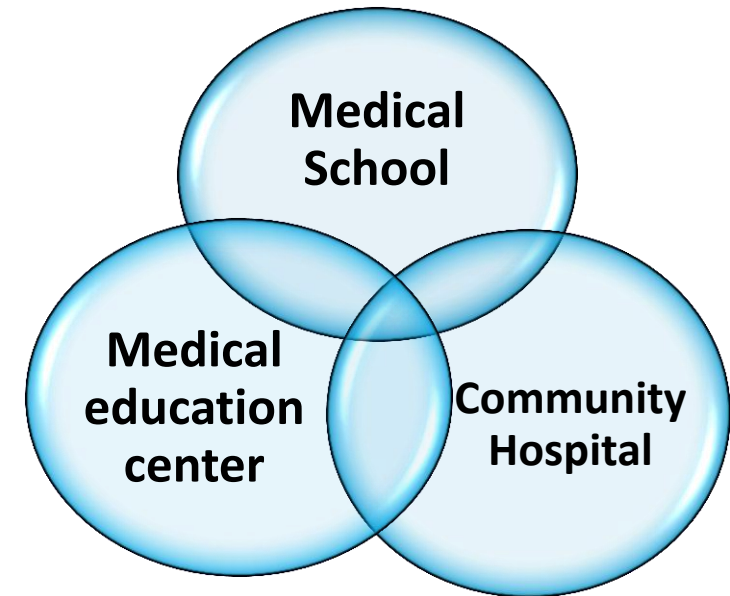
7. Information and technology skills, and innovation skills

8. Leadership, teamwork and management skills

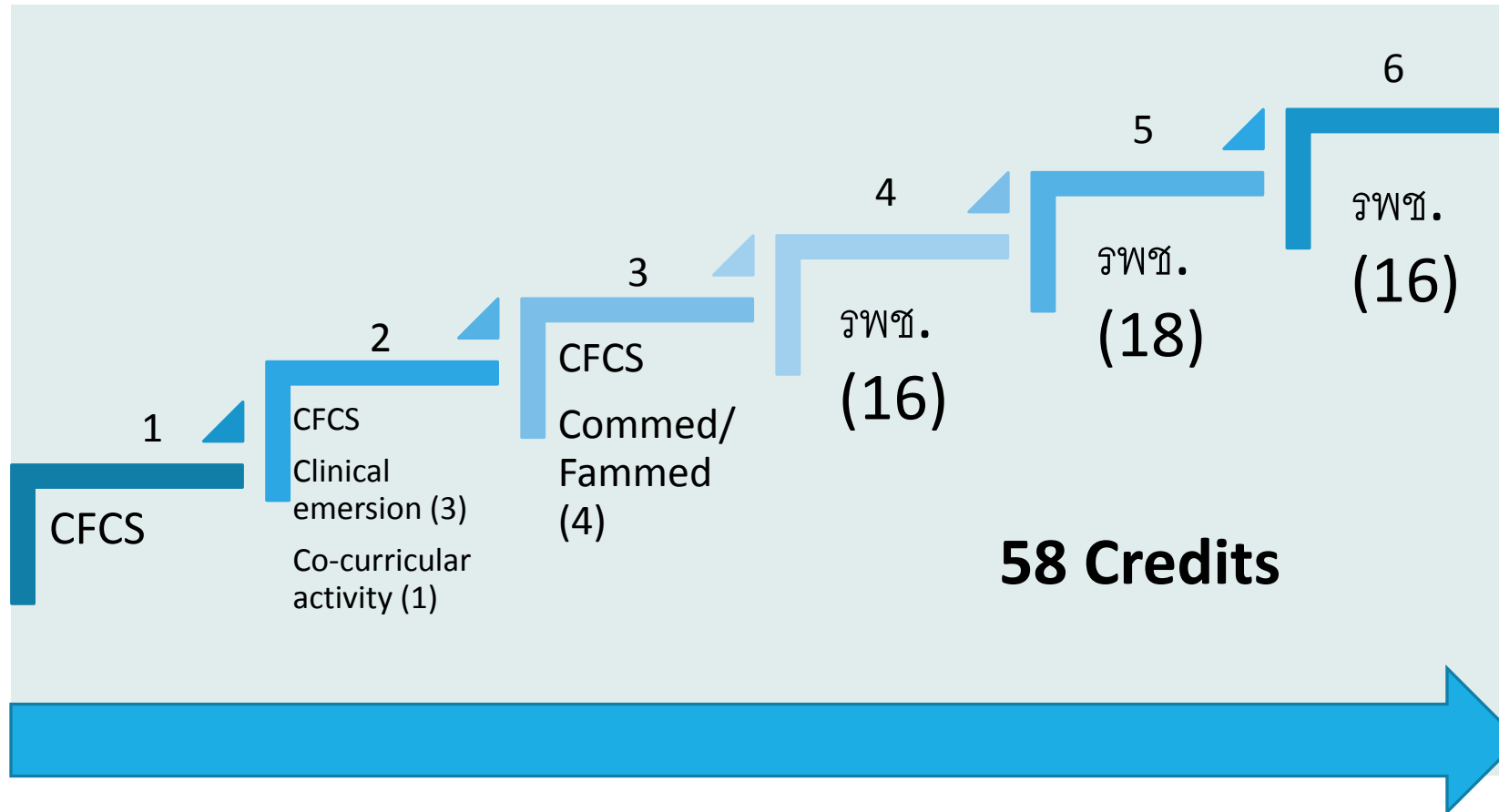
9. Social and life skills

10. Rural-Community

สัมมนาหลักสูตร 11-12 พ.ค. 2559

Continuous community attachment

หลักสูตรแพทย์ชนบท ปี 4-6

50 Credits

การหมุนเวียนของนักศึกษาในรายวิชาต่างๆ ในชั้นปีที่ 4 - ชั้นปีที่ 6

ชั้นปีที่ 4 (42 สัปดาห์)

บทนำ (2)	เวชศาสตร์ ครอบครัวและเวช ศาสตร์ชุมชน 1, 2 (6)	สุขภาพและโรค ของผู้ใหญ่และ ผู้สูงอายุ 1,2 (6)	การดูแลผู้ป่วยก่อน- หลังผ่าตัด 1, 2 (6)	สุขภาพและโรค ตั้งแต่ระยะปฏิสนธิ- วัยรุ่น 1 (3)	เวชศาสตร์ชนบท 1,2,3 (12)	เวชศาสตร์ ครอบครัวและ เวชศาสตร์ ชุมชน 3 (4)
				สุขภาพและโรคของ สตรี 1 (3)		

ชั้นปีที่ 5 (48 สัปดาห์)

สุขภาพและโรค ของผู้ใหญ่และ ผู้สูงอายุ 3,4 (6)	การดูแลผู้ป่วยก่อน- หลังผ่าตัด 3, 4 (6)	เวชศาสตร์ชนบท 4, 5, 6 (6)	สุขภาพและโรค ตั้งแต่ระยะ ปฏิสนธิ-วัยรุ่น 2 (3)	สุขภาพ โรค และ การฟื้นฟูทางออร์ โธปิดิกส์ (3)	เวชศาสตร์ชนบท 4, 5, 6 (6)	เวชศาสตร์ ครอบครัวและ เวชศาสตร์ชุมชน 4,5 (6)	เวชศาสตร์ผู้ปวย นอกด้านจักษุ โสต ศอ นาสิกวิทยา (3)
			สุขภาพและโรค ของสตรี 2 (3)	เวชศาสตร์ฉุกเฉิน และอุบัติเหตุ (3)			เลือกเสริม ประสบการณ์ 1 (3)

ชั้นปีที่ 6 (48 สัปดาห์)

เวชปฏิบัติ อายุรกรรม (6)	เวชปฏิบัติ กุมารเวชกรรม (3)	เวชปฏิบัติ ออร์โธปิดิกส์ (3)	เวชปฏิบัติ ศัลยกรรม (4) + เวชปฏิบัติ จิตเวชกรรม (2)	เวชปฏิบัติ ชนบท 1 (6)	เวชปฏิบัติ ชนบท 2 (6)	เวชปฏิบัติ ชนบท 3 (4)	กลุ่มวิชาเลือก (8)
--------------------------------	-----------------------------------	------------------------------------	---	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------

การพัฒนาอาจารย์

ด้านแพทยศาสตรศึกษา

✓ แผนระยะสั้น

✓ แผนระยะยาว

จัดทำคู่มือสำหรับอาจารย์แพทย์โรงพยาบาลชุมชน

การประกันคุณภาพ

หลักสูตรผ่านการรับรองมาตรฐานแพทยสภา/สกอ./WFME

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ competency-based

❖ สงขลานครินทร์ (9 competencies)

❖ แพทย์ชนบท

การประเมินความรู้

❖ Comprehensive

❖ NLE

การติดตามบัณฑิต

การประกันคุณภาพด้าน process

คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา

คณะกรรมการประจำรายวิชา (PSU ศูนย์แพทย์ รพ. ชุมชน)

- กำกับให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามแผน
- ระบบการดูแลนักศึกษา: supervision
- การวัดและประเมินผลเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
- วางแผนติดตามผลการดำเนินการเป็นระยะ ต่อเนื่อง

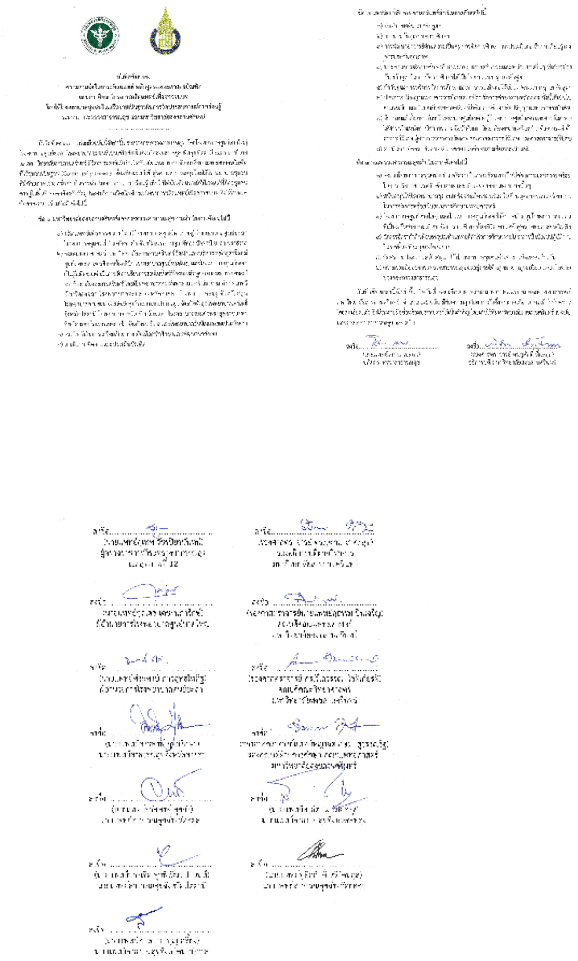
Supporting system

- คณะแพทยศาสตร์/ศูนย์แพทย์ สนับสนุนด้านวิชาการ
- ระบบสนับสนุนอาจารย์และนักศึกษา
- ตรวจเยี่ยมโรงพยาบาลชุมชนเป็นระยะ ๆ
- อาจารย์จากศูนย์แพทย์เป็นพี่เลี้ยง
- ที่พักนักศึกษา
- สวัสดิการต่าง ๆ
- IT, teleconference

พิธีลงนามความร่วมมือ (MOU) กระทรวงสาธารณสุขและ PSU

17 พฤษภาคม 2559

MOU กระทรวงสาธารณสุข กับ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รายงานความก้าวหน้า 2559-2561

โรงพยาบาลชุมชนเครือข่าย

12 แห่ง

เพิ่ม รพ.สติงพระ

จำนวนนักศึกษาที่ออกทำกิจกรรมในชุมชน

ที่	ศูนย์ แพทยศาสตร์	โรงพยาบาลชุมชน	จำนวนนักศึกษา	
			ปี 1/59	ปี 1/60
1	รพ.หาดใหญ่	รพ.ควนขนุน จ.พัทลุง	8	5
2		รพ.ปากพะยูน จ.พัทลุง	4	4
3		รพ.สทิงพระ จ.สงขลา	-	-
4		รพ.ควนเนียง จ.สงขลา	5	6
5		รพ.สมเด็จพระนารายณ์ จ.สงขลา	6	8
6		รพ.จะนะ จ.สงขลา	4	5
7		รพ.เทพา จ.สงขลา	4	5
8		รพ.ละงู จ.สตูล	6	7
9	รพ.ยะลา	รพ.ตากใบ จ.นราธิวาส	8	7
10		รพ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี	6	4
11		รพ.รามัน จ.ยะลา	6	7
12		รพ.ยะหา จ.ยะลา	-	-
		รวม	57	58

การเรียนรู้ในชุมชนชนบท

ชั้นปี	ครั้งที่	Theme	วัตถุประสงค์
1	1	เสน่ห์ชุมชน (2 วัน)	<ul style="list-style-type: none">มุ่งเน้นการสร้างความประทับใจและเจตคติที่ดีต่อชุมชนชนบท
	2	เข้าใจคน เข้าถึงครอบครัว (3 วัน)	<ul style="list-style-type: none">Student Engagementนักศึกษากำหนด learning activity
	3	เข้าถึงคน สนใจทุกข์สุข (5 วัน)	<ul style="list-style-type: none">Strengthening ปรัชญา“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เพื่อนำไปสู่การวางแผนจัดกิจกรรมในรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรเตรียมเพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์ในการเรียนรู้ครอบครัวและชุมชนอย่างต่อเนื่องตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม CFCS ที่จะเรียนในชั้นปีที่ 2นักศึกษาสามารถวางแผนการพัฒนาสุขภาพของคนในชุมชนได้ (รู้ถึงปัญหา-แนวทางการพัฒนา)

การเรียนรู้ในชุมชนชนบท

ชั้นปี	ครั้งที่	รายวิชา	การกำกับการเรียนรู้
2	1	<ul style="list-style-type: none">พื้นฐานการปฏิสัมพันธ์ Continuous Family and Community Study (CFCS)	<ul style="list-style-type: none">e-portfolioReflection & feedback
	2	<ul style="list-style-type: none">รายวิชา Clinical Immersion (กิจกรรม CFCS) และรายวิชา Co-Curricular Activities	<ul style="list-style-type: none">e-portfolioReflection & feedback

การเรียนรู้ในชุมชนชนบท

ชั้นปีที่ 1

ครั้งที่ 1 Theme “เสน่ห์ชุมชน” (2 วัน)

วัตถุประสงค์ : มุ่งเน้นการสร้างความประทับใจและเจตคติที่ดีต่อชุมชนชนบท

กลยุทธ์

ใช้จุดเด่นหรือคำขวัญของชุมชนในการทำให้นักศึกษารู้จักชุมชน

สร้างความประทับใจจากการต้อนรับของโรงพยาบาล

ใช้ Dialogue ในการสร้างความรู้สึที่ดีของนักศึกษา

โรงพยาบาลควนขนุน ตลาดสวนไผ่ขวัญใจ ร้านอาหารบางซาม นาโปแก

การเรียนรู้ในชุมชนชนบท

ครั้งที่ 2 Theme

“เข้าใจคน เข้าถึงครอบครัว”

(3 วัน)

วัตถุประสงค์ :

Student Engagement

นักศึกษากำหนด learning activity

การเรียนรู้ในชุมชนชนบท

ครั้งที่ 3 Theme “เข้าถึงคน สนใจทุกข์สุข” (5 วัน)

วัตถุประสงค์ :

strengthening ปรัชญา“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เพื่อนำไปสู่การวางแผนจัดกิจกรรมใน
รายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตร

เตรียมเพื่อให้ นักศึกษามีประสบการณ์ในการเรียนรู้ครอบครัวและชุมชนอย่างต่อเนื่อง
ตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม CFCS ที่จะเรียนในชั้นปีที่ 2

นักศึกษาสามารถวางแผนการพัฒนาสุขภาพของคนในชุมชนได้ (รู้ถึงปัญหา-แนว
ทางการพัฒนา)

E-Portfolio: community immersion

บทวนประสบการณ์เดิมในชุมชน

การฝึกปฏิบัติงานในโครงการ CFCS ครั้งที่ 1 ของพวกเรา คือของโรงพยาบาลละงู วันแรกจะเป็นเกี่ยวกับการพูดถึงรายละเอียดของโครงการ ในช่วงเย็นจะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน เจ็ดลูก อำเภอละงู จังหวัดสตูลทั้งในเรื่องของความเป็นมา วิถี เป็นอยู่ การจัดการปัญหาต่างๆในชุมชน การทำเศรษฐกิจพอเพื่อ ปลอดภัย เป็นต้น ตอนค่ำจะเรียนรู้เกี่ยวกับการทบทวนชีวิตตั้งแต่ ปัจจุบันเพื่อทบทวนว่าอะไรคือ สิ่งที่สำคัญ จุดเปลี่ยนหรือสิ่งที่เ การรับฟังผู้อื่นที่ดี เพื่อให้ได้รู้ว่าการฟังผู้อื่นนั้นต้องฟังอย่างตั้งใจ ขึ้นมา ต้องรับรู้ในส่วนของสีหน้า อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น เรียนรู้จากการลงชุมชนในครั้งที่ 1 คือ

- เรียนรู้ว่าการมองปัญหาของคนๆหนึ่งเป็นปัญหาของห้ มีการรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ไขปัญหา ช่วยให้สามารถแก้ไ รวดเร็วและมีความครอบคลุม
- การรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหากันในชุมชน เป็นพลังขับเคลื่อนความเข้มแข็ง เช่น สภากาแฟ เป็นต้น
- การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในชุมชน ทำให้เยาวข ปัญหาหายเสียดและลดเวลาในการใช้โซเซียลมีเดีย
- การทำเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้ความมั่นคงในการไ ย่างสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวได้อีกด้วย

วันต่อมาเป็นกิจกรรมเยี่ยมบ้านผู้ป่วยทั้งหมด 5 าทงกายและทางจิตใจที่แตกต่างกัน จากการลงชุมชนใน

ประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้จากการมาฝึกปฏิบัติงานในครั้งนี้ คือ

- เรียนรู้เรื่องระบบนิเวศที่แตกต่างกันภายในอำเภอละงู
- ในกิจกรรมการเยี่ยมบ้าน ได้เรียนรู้ประวัติผู้ป่วย ประวัติโรค เครือญาติ และการเยี่ยมบ้านในครั้งนี้ช่วยให้พวกเราที่ทักษะในการพูดคุยกับผู้ป่วยมากขึ้น
- เรียนรู้เบื้องต้นถึงความสำคัญของการทำแผนผังครอบครัว ในการใช้ประโยชน์ต่างๆ เช่น ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ใช้ศึกษาโรคที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม เป็นต้น
- เรียนรู้การทำงานของ รพ.สต. PCU และการร่วมมือของหลายภาคส่วนในการแก้ปัญหาสุขภาพ

จัดเวทีนำเสนอชั้นปีที่ 1

ประชุมวิพากษ์การจัดกิจกรรมของชุมชนใน พื้นที่โรงพยาบาลชุมชนชนเค็ร่อย

15 กรกฎาคม 2561

Reflection

- นักศึกษาแพทย์ สะท้อนผลการเรียนรู้
ได้ดีมาก มีเจตคติที่ดีต่อชุมชน
- ชุมชนเห็นคุณค่า เห็นความสำคัญของ
หลักสูตร พร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้

ข้อคิดจาก ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช

- 1. แผนการศึกษาไม่ใช่แค่เพียงการพัฒนาหลักสูตร แต่เป็นเรื่องของการพัฒนาบ้านเมืองด้วย
- 2. มหาวิทยาลัยและชุมชนต้องเชื่อมโยงในลักษณะเป็น “หุ้นส่วน” กัน นำจุดแข็งมาร่วมมือกัน
- 3. การศึกษาสมัยใหม่ นักศึกษาไม่ใช่ “passive receiver” แต่เป็น co-creator
- 4. การเรียนรู้ของนักศึกษาต้องเป็น adult learning และกระบวนการเรียนรู้ต้องมี scaffolding

การวางแผนการดำเนินการ: หลักสูตรและจัดการเรียนการสอน

ประชุมต่อเนือง 1 ครั้ง/เดือน

- การจัดทำ sub-competencies
- แผนการการพัฒนาด้านกายภาพ และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้
- การเตรียมระบบ Teleconference
- การจัดเตรียมครุภัณฑ์ สื่อการสอนอื่น ๆ
- การเตรียมอาคารเรียนและที่พักนักศึกษาแพทย์
- การคัดเลือกนักศึกษา

25 พ.ย. 2561

การวางแผนการดำเนินการ: หลักสูตรและจัดการเรียนการสอน

- จัดทำแผนพัฒนาอาจารย์ อาจารย์พี่เลี้ยง (แพทย์ บุคลากรทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้อง): เป้าหมาย ผ่านการอบรมแพทยศาสตรศึกษา 100%
- แผนพัฒนาบุคลากรฝ่ายสนับสนุนการจัดการศึกษา
- พิจารณาเนื้อหาและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของรายวิชาชั้นคลินิก
- แลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรมของชุมชนในพื้นที่โรงพยาบาลชุมชนเครือข่าย
- การวัดและประเมินผลการศึกษา
- การประกันคุณภาพการศึกษา
- การติดตามและการประเมินผล

การพัฒนาอาจารย์: อบรมเชิงปฏิบัติการ

Starting a journey to the medical preceptor

1 December 2018

- Teaching approach in 21st century
- Educational trilogy
- OBE, CBME, EPAs
- Fair assessment

Thank You
